

LATVIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LETTON A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LETÓN A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Komentējiet vienu no tekstiem!

1. (a)

ĪRS BRAUC traki. Tieši tāpat kā misters Kennets. Ātri un pārgalvīgi viņš līkumo, met cilpas un strauji bremsē pie ceļu krustojumiem. Viņš ar katru kilometru atžilbst arvien vairāk un sāk jau saprast, ka ir baigi ieagrābies siltos sūdos. Ko viņam darīt ar mums? Ka vēl pavestu vienu, varētu kaut ko sarunāt, bet kur likt divas, kuras neprot runāt, kurām turklāt ir čemodāni?

5 Praktiski tas nozīmē vienu – es pārceļos – ikvienā pasaules valodā. Tā noteikti domā mūs ar Rutī vedošais īrs. To es redzu pēc viņa nervozās sejas, pēc tā, kā viņš tramīgi ar roku pārvelk matiem. Melniem, īsiem, asiem. A tas pīzeimej, ka cylvāks napakļuveigys dabys.

Mēs iebraucam dzeltenu laternu apgaismotā placī. Go, saka īrs un sauc mūs ārā. Izlekušas ieraugām, ka esam pie kāda kroga. No, es saku – no money, nav naudas, sorry.
10 Īrs apmulst. Viņš tiešām ir skops un negrib maksāt par mums, bet savu prātu nomierināt viņš grib gan. Tas viņam pat nepieciešams prāta apskaidrināšanai. Tā laikam.

Neapsprīžoties mēs abas ejam krogā iekšā. Tik daudz, cik vardei līdz krūtīm, tik daudz naudas jau mums vēl ir. Sava artava, savi graši tējai atradīsies, vienīgi nav zināms, vai īru krogā būs tēja & kafija.

15 Es saprotu, ka man jāiet un kaut kas jāsaka, jo Rute klusē vēl vairāk par mani. Īrs kait kur ir aizlīdis un, paldies Dievam, zaudējis par mums interesi, ar godu aizbēdzis. Sapratis, ka labāk tālāk no nepatikšanām. Pie bāra letes stāv un sēž tik daudz vīriešu rūtainos kreklos, ka sākumā apjūku. Visi melniem matiem, johaidī – drukni, bet uz sitienu redzams, ka labsirdīgi. Kā jau pie bairīša. Viņiem priekšā lielākoties garas stikla glāzes ar tumšu alu, gan jau “Guinness”, un viņi skaļi tērgā.

20 Izlaužos līdz bārmēnim. Tā ir jautra, jaunības veselīgi noapaļota meita, kas šaudās gar leti, lejot, simtrocīgi cilājot, mērot un pasniedzot. “Tee and irish koffee,” es iebrēcos. Tuvīnākie tūlīņ apklust un paskatās uz mani. Laikam esmu sazīmēta kā neīriete. Man tuvākais īrs kaut ko pārprasa, bet es vainīgi atsmaidu, sak, nasaprūtu. Un tad viņš pasaka paroli, kas manam prātam liek ietupties ceļgalos: - Latvia?

25 - Yes, - dzirdiet, cik labi es sarunājos pašai sev par neticamu prieku? Es turpinu naivi priecāties ikreiz, kad saprotu un spēju sakarīgi atbildēt!

Īrs vēl kaut ko tikpat ziņūātri norunā, nober vārdus man gar ausīm, bet, redzot, ka es neko nesaprotu, ar visā pasaulē atpazīstamu žestu vīrietis parāda ar īkšķi kaut kur krogus dibenā. Sak, eji, tur, meitiņ, kur kamolītis ritinās, un nonāksi laimīgajā zemē vai vismaz pie skaidravota ūdentiņa.

30 Latvian viņš noripina par ceļa rādītāju kamolīti.

Paņēmušas savas tee & irish coffee, mēs abas ar Rutī stumjamies cauri jautro īri stāvu mežam norādītājā virzienā. Kāpjam kaut kur augstāk pa mīlīgi čīkstošam koka kāpnēm un tad, itin kā būtu izlauzušās caur šķēršļiem un pārbaudījumiem apgrūtinātu biezokni, nonākam klusā, saules apspīdētā pļaviņā.

35 Pie koka galdiņa sēž bariņš cilvēku.

Pēc acīm pazīstu.

Puisis un trīs meitas, dažādu gadu skartas. Mēs ejam klāt, un viss notiek kā paātrinātajā zootropa kino, kur filmu uz ekrāna tin ar roku. Šajā gadījumā tinējs ir uzņēmis ātrumu, un manā dzīves filmā viss sāk griezties paātrinātā tempā, kur spēlē ne jau Čārlijs Čaplins. Nē, vēl precīzāk – it kā dzirnakmens, nadzīgas saimniekmeitas vadīts, dancot nodanco, maļot un mētājot mani – graudiņu.

Pagriežas ugunskrusts tā smaiļi un – hop! Iemet mani jaunajā realitātē.

45 Skan izsaucieni, ah un oh, kāds vējš jūs šurp atpūtis, no kurienes un ko jūs darāt? Puisis visu zina, viņš saka, pēc izskata var pateikt, ka mēs abas esam latvietes; pēc rokām, ka sēņu lasītājas. Iepazīstoties puisis nosauc savu vārdu, kuru uzreiz neatceros, tipa – andris, juris, māris... Vai tiešām citu vārdu latviešiem vairs nav!? Kāpēc latvju māmuļas nesauc savus dēlus vārdos, kam svars?! Kas cits man atliek, kā vien savās domās arī šo puisī vienā mirklī nokrustīt? Zālamans! Meitu vārdus neatceros, man tie no skanīguma un spozmes sajūk. Klausaities, kā skan! Pasaklausit kai zvona – Dzidra, Dzintra, Mirdza, dzin-dzinn...

50 Dzeram tee & irish coffee un atbildam. Īstenībā es esmu viena pati atbildētāja un runassieva, jo Rute klusē. Tā un tā, aizbēgam no ļaunā ķēniņa, kurš mūs trūdainā sēņpgrabā bija turējis trīsdesmit un trīs dienas bez maizes un ūdens, pie sēnēm vien, bet mēs izrakāmies kā sliekas. Nē, kā kamieļi caur adatas aci. Ne mēs zinām ne rīta, ne vakara, ne kas tālāk notiks, ne kas mums tālāk jādara. Kur nu ir Ādams ar saviem septiņ' dēliem? Kur nu ir?

55 Atslābt un ļauties notikumam virpulim, lai tas nes! Kurš to man nesen teica? Kur es to dzirdēju?

60 Ļaujoties ne tikai gudrajo runām, bet īstenībā piespiežu viņus domāt manā vietā/Zdrasķi, ja vaša ķōķa! Dariet jūs kaut ko, jo mums vairs nav kur iet! Domājiet jūs kaut ko, jo mums prātiņš par īsu šajā tumšajā vīkenda naktī. Rīkojieties jūs, mēs tikai uz jums, latvieši, varam paļauties, ja jau pats liktenis mūs te ir savedis! Tautieši, kurš saka, ka visa dzīve nav vienas vienīgas liktenīgas satikšanās, tiri-piri, tari-bari, tādā garā? Es esmu atlaidusi visus grožus, palaidusi vaļā ganīties visus savas dzīves vilcējzirus un tagad stundu stāvu domādama, kam lai uzkundzējos krāgā un bezkaunīgā kārtā iesvempjos kamanās.

Laima Muktpāvela. Fragments no romāna „Šampinjonu derība“ (2000)

- Pēdējos gados no Latvijas izbrauc daudz cilvēku, lai kļūtu par viesstrādniekiem ārzemēs. Kā šo laikmeta īpatnību un ar to saistītās problēmas atklāj autore šajā fragmentā?
- Komentē valodas lietojuma savdabību.
- Kādas pārdomas raisa šis fragments?

1. (b)

- Ar pavasara zaļo tinti parakstos
zem izkūstošās ziemas.
Mūsu krāšņais posts:
no četriem sniegpuķiem – četras sienas
5 un klavieres, kas nepieder nevienam,
kam atdevies no pirkstgaliem līdz nāvei,
lai es tev ietu līdz pa skaņu taku stāvo
līdz virsotnei, kur pietrūkst elpas,
kur mūsu dzīves ilglaicīgā telpa.
10 Ar pavasara zaļo tinti parakstos
zem mūsu tikšanās. No sava liktens
Šo strēmeli tu drīkstī noplēst nost.

Amanda Aizpuriete. No krājuma „Vēstuļu vējš“ (2004)

- Raksturo dzejoļa emocionālo noskaņu!
 - Kādus mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus dzejniece lieto? Komentē epitetu lietojumu!
 - Komentē dzejas tēlus! Kāda ir to nozīme šajā dzejolī?
-